

De tweede preek in het boek de Eigenschappen van het geloof gaat over de rechtvaardiging. De rechtvaardiging houdt in dat een verloren zondaar weer recht komt te staan voor God. Het betekent dat hij in het oordeel op de jongste dag door God wordt vrijgesproken van schuld en straf en een recht ontvangt op het eeuwige leven. Wat een rijke weldaden hangen met de rechtvaardiging samen. Niet voor niets is dit de kern van de christelijke leer. Comrie gaat ook uitvoerig in op de rechtvaardiging. Om het offer van Christus en door het ware geloof zijn zondaren rechtvaardig voor God. De vorige keer hebben we de gewezen op de bekendmaking van het vonnis in het hart. Dit kan onmiddellijk of middellijk. Het is wel belangrijk dat we wetenschap van deze weldaad mogen ontvangen.

Vanuit Rom. 5:1 staat Comrie dan vervolgens stil bij de vrucht van de rechtvaardiging. Paulus leert dat de gelovigen vrede met God hebben. Door het bloed van Christus is er vrede met God. Op pagina 91-94 (hertaalde uitgave) gaat Comrie hier dieper op in. Comrie noemt een aantal kenmerken van de vrede met God. Wat is het toch een heerlijke weldaad om vrede met God te hebben. Laat ik eens een stukje overnemen uit de preek van Comrie: *Deze vrede wordt gekenmerkt door het in stand houden van onderlinge vriendschap en het oefenen van gemeenschap tussen God en de gelovigen. Het is alsof God de ziel in Zijn armen draagt. Hij licht het juk van het kinnebakken en reikt haar voedsel toe, Hoséa 11:4. Hij neemt ze bij de hand en leert haar gaan. Hij leidt haar ook tot de heerlijkheid en de volheid die er in Hem voor haar zijn, want Hij is de Fontein van het Leven. Hij maakt haar Zijn wegen bekend en openbaart haar Zijn verborgenheden. En van hun kant wandelen zij met Hem evenals Henoeh deed, met een kinderlijk ontzag en met eerbied maar toch ook met een vast vertrouwen dat Hij met hen zal doen en voor hen zal handelen zoals een vader doet ten opzichte van zijn kinderen. Zij maken Hem al hun wegen bekend en leggen hun zorgen en moeiten in Zijn schoot. In allerlei omstandigheden vluchten zij tot Hem en schuilen ze bij Hem. Zo was Abraham een vriend van God, Jakobus 2:23. En Christus noemt Zijn discipelen niet knechten, maar Zijn vrienden, Johannes 15:15.*

Vrede met God door Christus krijgt concreet gestalte in het leven van Gods kinderen. Twee zaken moeten hierbij opvallen.

- In de eerste plaats is het God Die de ziel in Zijn armen draagt. De Heere wil zorgen voor Zijn kinderen. Hij leidt tot heerlijkheid en de volheid. Hij maakt zijn wegen bekend. Wat een

belangrijke gedachte om alles alleen van God te verwachten. In het doopsformulier komen we dit ook weer tegen als we iets horen over de betekenis van de doop in God de Vader. God wil als een Vader zorgen voor Zijn kinderen. Dat is de rijke inhoud van het leven der genade.

- In de tweede plaats heeft dit ook gevolgen voor de gelovige. Zij wandelen met God. Denk aan Henoeh. In dit wandelen maken Gods kinderen de Heere hun wegen bekend. Ze schuilen met hun zorgen bij Hem. Ze leggen hun moeiten en verdriet bij de Heere neer. Abraham was de vriend van God. Er is gemeenschap tussen een arm mens en de hoge God. Door Christus en Zijn bloed. Wat een heerlijk leven is dat.

Naast vrede met God is er ook vrede met Christus. *Deze vrede is er, ten slotte, door Hem als Jezus en als Christus, omdat ze alleen in stand kan blijven, als de ziel voortdurend van Hem gebruikmaakt om het geweten te reinigen.* Onze oude theologen hadden het vaak over het gelovig gebruik maken van Christus. Door het Woord, Zijn Geest en de sacramenten komt Christus tot Zijn volk. Door het geloof maken ze gelovig gebruik van Hem. Wat is het toch erg als we Christus niet nodig hebben. Daar zegt de Bijbel heel ernstige dingen over. Wat is het een wonder als we door het geloof gebruik mogen maken van Hem. Dan geeft Hij ook innerlijke vrede en blijdschap aan het hart. Hiermee sluit Comrie de uitleg van zijn preek af. Vervolgens lezen we op pag. 94-102 de toepassing.

De toepassing van Comrie bestaat uit drie delen. Eerst weerlegt hij enkele dwalingen. Daarna spreekt hij 'natuurlijke niet-wedergeboren' mensen aan (pag. 96-100). Tenslotte richt hij zich nog kort tot Gods kinderen. Wat opvalt in deze toepassing is de uitvoerige, indringende en gunnende wijze waarop Comrie de natuurlijke mensen aanspreekt. Ik zou wensen dat ieder deze pagina's zou lezen en herlezen. Zo hebben onze vaders onbekeerde mensen aangesproken. En laten we het ook vandaag voluit en met kracht doen. Het is niet gering om te mogen leven onder de middelen der genade. God maakt bemoeienissen met zondige mensen. Maar laat ik eerst ingaan op de dwalingen die Comrie weerlegt. Hij wijst op de Roomse dwaling, de Remonstranten en de antinominianen. Tenslotte wijst hij ook op mensen die denken dat de ziel volstrekt passief is in de rechtvaardiging. Comrie wijst die opvatting met klem van de hand. Het geloof is een daad der ziel. En de geringste geloofsoefening doet de ziel

uitgaan tot Jezus. Dit is echt een kernpunt in gedachten van Comrie. Laat ik dit tonen met een citaat: *Deze geloofswaarheid kan er ten slotte toe dienen om de mening te weerleggen van mensen die het doen voorkomen dat de ziel ten enenmale passief is in de rechtvaardigmaking. Deze dwaling komt voort uit het voorgaande. Als wij van eenwigheid gerechvaardigd zijn, zo menen zij, dan is het geloof geen uitgaande daad van de ziel om Christus, Die in het Evangelie wordt aangeboden, te omhelzen. Dan is het juist een daad van inkeer in de ziel waardoor ik zie dat ik al gerechvaardigd ben. Daardoor veroordelen zulke mensen het vluchten, het hongeren, dorsten en reikhalzen naar Jezus, en het uitgaan van de ziel tot Jezus, alsof dat maar een werk van de wet zou zijn en geen werk van geloof. Dit gebruiken ze als een voorwendsel, omdat het naar hun smaak niet gebeel en al lijdelijk klinkt. Geliefden, pas op voor zulke misvattingen en onjuistbeden. U hebt immers gezien dat het geloof een uitgaande daad van de ziel is om de Borg te omhelzen. Gods Woord beschrijft het ook zo. En het is toch maar het beste om bij de Bijbelse omschrijving te blijven.*

Het ware geloof, wat een geschenk is van de Heilige Geest, maakt een zondaar niet passief en lijdelijk. Het maakt de verloren zondaar juist actief en werkzaam. Het ware geloof gaat hongeren en dorsten naar Jezus. Het is een uitgaan van de ziel tot de Borg. Het is wat dit betreft maar het beste om bij de bijbelse omschrijvingen te blijven. Alles wat naar Gods Woord niet is heeft geen dageraad. Daarmee kunnen we God niet ontmoeten, hoe indrukwekkend het wellicht ook klinkt. Comrie houdt vast aan de voluit gereformeerde gedachte dat de gelovige werkzaam wordt gemaakt rond de zaken van zijn eeuwige vrede. Laten we een dergelijke stem vandaag ter harte nemen. Ook bij allerlei wind van leer.

In de tweede plaats is er dan de aanspraak aan de natuurlijke mensen. Eigenlijk zou ik dat hele stuk hier wel over willen nemen: *“Kom hier, zondaars en zondaresen, en sta bij deze geloofswaarheid toch eens stil, opdat alle leugenachtige gronden en uitvluchten ontmaskerd mogen worden.* Reeds deze woorden zijn al indringend. Comrie heeft niemand voor de verlorenheid over. De rechte dienaar van Gods Woord kent iets van de drang waarvan Paulus spreekt. De liefde van Christus dringt ons. Volgende keer gaan we nog wat verder op dit gedeelte van de preek over de rechtvaardiging in. Maar lees u het vooral zelf.

Naar aanleiding van Alexander Comrie, 'Verhandeling van enige eigenschappen van het zaligmakende geloof', uitgave De Banier, 2012, € 24,90